

НАГРАДИТЕ „ЕВРИКА” за 2023 година

На 30 януари 2024 г. /вторник/ от 18.00 часа в НДК, Ресторант „Лаура“ /бивш ресторант „Форум“, до вход А4/ ще се състои тържествено награждаване на лауреатите на наградите „Еврика” за 2023 г. за постижения в науката и за най-добър млад мениджър, изобретател и фермер. Наградите се връчват за тридесети и четвърти пореден път за млад мениджър, тридесет и трети за млад фермер и млад изобретател и двадесет и осми за постижения в науката. Те се присъждат на млади хора за техните значими постижения в науката, за изобретения с голяма обществена значимост, за постижения в управлението на стопански организации, както и за най-високи резултати в развитието на селскостопански дейности. Наградите са ежегодни и чрез тях се цели стимулиране на най-добрите постижения в съответната област и широко популяризиране сред обществеността на най-талантливите и способни млади хора, на тяхната дейност и успехи, за налагане на техния пример сред младото поколение. Ограничителното условие е кандидатите за наградите „ЕВРИКА” да не бъдат по-възрастни от 35 години. Кандидатите за носители на наградите са излъчени от обществени и стопански организации, научни звена и университети, от неправителствени организации и медии, а окончателният избор се извършва от специализирани комисии във всяка област.

Наградите „ЕВРИКА” 2023 са присъдени :

ЗА ПОСТИЖЕНИЯ В НАУКАТА – на д-р Десислава Гергинова

Д-р Десислава Гергинова е родена през 1992 г. Завършва средното си образование през 2011 г. в Професионална гимназия по екология и биотехнологии „Проф. д-р Асен Златаров“, град София, със специалност „Екология и опазване на околната среда“. През 2016 г. завършва ХМТУ в София, като инженер-химик с бакалавърска степен по „Неорганични химични технологии“. През периода ноември 2013 - януари 2014 г., Десислава Гергинова е стажант в Център по ЯМР спектроскопия (ЦЯМРС) на Института по органична химия с център по фитохимия, Българска академия на науките (ИОХЦФ- БАН) по програма „Студентски практики“ на МОН, под ръководството на проф. д-р Светлана Симова. Практиката в ЦЯМРС поставя началото на нейните интереси в областта на ЯМР спектроскопията, като през 2016 г. тя продължава обучението си във Факултета по химия и фармация на СУ „Св. Кл. Охридски“, където завършва магистратура по „Съвременни спектрални и хроматографски методи за анализ“ през 2017 г. През 2018 г. Десислава Гергинова е

зачислена като редовен докторант в Центъра по ЯМР спектроскопия към ИОХЦФ - БАН, с научни ръководители проф. д-р Светлана Симова и гл. ас. д-р Явор Митрев. От януари 2021 г. е назначена за асистент в Центъра по ЯМР спектроскопия към ИОХЦФ. Научната продукция на д-р Десислава Гергинова е впечатляваща. Активен участник е в 22 научни проекти и е ръководител на три. Съватор е в 14 публикации и една глава от книга. Високите критерии и изисквания, които поставя към собствената си работа, както и желанието ѝ за нови знания, вдъхновението и силната мотивация, които влага в научната работа, намират своя израз в активното членство на Десислава Гергинова в Българското фитохимично дружество. Била е делегат за България в международната мрежа на младите химици на Международния съюз по чиста и приложна химия, както и експерт към Национална агенция за оценка и акредитация, секция „Химически науки“. Взела е участие в 75 научни мероприятия с 28 доклада и 47 постерни представления. Израз на прецизната, упорита и задълбочена работа на Десислава Гергинова са спечелените отличия и награди като: трикратен носител на наградата за най-добър постер на Научните сесии на ИОХЦФ - БАН; второ място в Националния конкурс „За най-добра дипломна работа“ на Аквахим и Съюза на химиците в България; грант за участие в 47th IUPAC Chemistry Congress - IUPAC 100; награда за най-добър постер на Четвъртата международна конференция по оползотворяване на природни продукти: От растенията до аптечната лавица“; награда за най-добра презентация на Втория интердисциплинарен докторантски форум; награда за най-добра научно-приложна статия на ИОХЦФ - БАН; поощрителна награда в Националния конкурс „Изявен млад учен в областта на органичната химия“, на името на акад. Иван Юхновски; второ място в международната онлайн конференция „Global NMR Twitter Conference“; награда за най-добър постер в секция „Химични науки“ на XX Научна постерна сесия за млади учени, докторанти и студенти. Освен експерименталния опит, свързан със съвременни приложения на ЯМР спектроскопия, Десислава Гергинова успешно владее широк набор от общи и специализирани софтуери, необходими за обработка на получените експериментални резултати. Владее английски и немски език.

Гл. ас. д-р инж. Десислава Гергинова получава съвместната награда на Фондация „Еврика“ и Съюза на учените в България за отличната защита на дисертационен труд на тема „ЯМР метаболомика на пчелен мед и вино“.

Целта на дисертацията на Десислава Гергинова е да се създадат нови методи за откриване и доказване на фалшифицирането на различни видове храни чрез ЯМР метаболомика. Основен предмет на изследванията са пчелен мед и вино от различни географски региони. В резултат на изследването са установени оптималните условия и параметри за анализ на пчелен мед и вино. За пръв път е доказано наличието на редуциращия монозахарид хиновоза в пчелен мед, както и наличието на значителни количества трехалулоза в мед от безжилни пчели. Проведени са голям набор от хемометрични анализи, които позволяват да се докаже ботаническият произход на пчелния мед и държавата, производител на виното. Установено е, че виното от типични български сортове се характеризира с по-високо количество захари и висши алкохоли, в сравнение с вина от чуждестранни сортове грозде. Чрез протонни ЯМР спектри са създадени методи за доказване на разреден мед и вино. За пръв път, чрез ЯМР метаболомика са определени профилите на два вида борово сладко и медовина.

Резултатите от дисертацията са публикувани в 4 статии - 2 в списание с Q1, 1 с Q4 и една в списание на БАН. Две от списанията са с висок импакт фактор. Досега са забелязани 39 цитирания на публикуваните статии в чуждестранни източници. Материалите по дисертацията са представени на 9 конференции у нас и в чужбина. Три от постерите са получили награди от съответните конференции. Приносът от статиите не само обогатява научната общност с познания за сложния състав на хранителните продукти, но предоставя надеждни инструменти и методи за индустрията и

регулаторните органи, позволяващи да се следи качеството и автентичността на редица видове мед, вино, медовина и сладко.

Дисертационният труд представя гл. ас. д-р инж. Десислава Гергинова като талантлив, сериозен и перспективен млад учен, отличаващ се със собствен научен профил, задълбочен подход, ентузиазъм и високи професионални умения в областите на хемометрия и ЯМР спектрален анализ на храни и напитки, важни и актуални области в химическата наука.

ЗА МЛАД ИЗОБРЕТАТЕЛ – на Мартин Ралчев

Мартин Ралчев е роден през 1995 г. Средното си образование завършва през 2014 г. в Професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия „Христо Ботев“, гр. София. През 2018 г. се дипломира като бакалавър в Технически университет - София, специалност „Електроинженер“, а през 2020 г. като магистър в същия университет и специалност. По време на следването си придобива допълнително сертификати за правоспособност, умения и внедряване на опит след преминати курсове на обучение към: Siemens на тема „DESIGO Room Automation“; „АСАП“ ЕООД на тема „Работа в екип“; Институт по системно инженерство и роботика“ на БАН и GK Norge AS на тема „Норвежкият опит за устойчива енергетика и околна среда в България“.

Още като студент, Мартин Ралчев проявява задълбочен интерес към сензориката и роботиката и веднага след дипломирането си като магистър с отличие постъпва на работа в Института по Роботика при БАН и усвоява твърде бързо и компетентно едни от най-съвременните контролно-измервателни технологии. Неговото старание и желание за самоусъвършенстване довежда и до първата му публикация, свързана с елементите на Хол и тяхното приложение. Спечелва конкурс и е зачислен в задочна докторантура.

Научните ръководители на Мартин Ралчев са имали много докторанти, но специално отбелязват, че човек с такъв хъс и чувство за перфекционизъм са истинска находка в сегашните условия. Те са впечатлени от дълбочината на идеите му, нестандартният подход към експериментите, резултатите, и особено от неговата прецизност. Пословично е старанието му за постигане на достоверен резултат. Постигнатите от Мартин Ралчев резултати се считат за закономерни, предвид формираното в него разбиране, че резултати от последна инстанция и окончателни неща не съществуват. Той подлага утвърдени се обяснения на процеси на съмнение и това е едно от най-ценните му качества.

Мартин Ралчев има 30 публикации, реферирани в Scopus и WoS и 62 цитирания. Носител е на: награда от XVIII Национална младежка научно-практическа конференция на ФНТС през 2021 г.; награда от конкурс „Предприемачи на науката'2021“; наградата „Иван Евстатиев Гешов“ през 2023 г. за най-млади учени до 30 години.

Наградата „Еврика“ се присъжда на Мартин Ралчев като съавтор в три защитени патенти за изобретения, както следва:

1. „Двуосен магниточувствителен сензор, съдържащ елементи на Хол“, регистрирано като патент от Патентното ведомство на Република България на 17.07.2023 г. Принос на изобретението е широкият температурен обхват на функциониране, необходим за целите на високоточната и слабополевата магнитометрия. Сферата на приложимост е роботиката и мехатронните системи с изкуствен интелект; квантовата комуникация; 3D

роботизираната медицина и минимално инвазивната хирургия, включително лапароскопията; безконтактната автоматика; контролно-измервателната технология; автомобилната промишленост; енергетиката; навигацията; биомедицинските изследвания; военното дело и сигурността; контрагероризма и др.

2. „Робот за почистване на подови повърхности“, регистрирано като патент от Патентното ведомство на Република България на 15.08.2023 г.

3. „Робот за UV - дезинфекция“, регистрирано като патент от Патентното ведомство на Република България на 16.01.2023 г.

Тези две изобретения се отнасят до модификации на иновативни работи за почистване на подови повърхности с ултравиолетови лъчи, приложими за автоматизирано биологично обеззаразяване на жилища, офиси, училища, университети, изследователски центрове и научни лаборатории, хирургични зали, инфекциозни болници, изолатори, обществени и производствени сгради, хотелски стаи и комплекси, летища, казарми, домове за възрастни хора и приюти и всички други помещения и зони, изискващи високоефективно общо почистване и дезинфекция в съчетание с екологичен ефект. Роботът е апробиран в училища и болници в Ковид-отделения.

Мартин Ралчев е съавтор на още две изобретения, които са в процес на регистрация, а именно:

- ✓ „Устройство за определяне на физико-механичното състояние на деформирани скали и строителни материали“;
- ✓ „Устройство за определяне на подвижността на токоносителите в полупроводници“.

Дяловото участие на Мартин Ралчев в петте изобретения е 75 %.

Изобретенията, в които участва Мартин Ралчев са резултат от неговата изследователска дейност по дисертационната му тема в Националния център за компетентност „Квантова комуникация, интелигентни системи за сигурност и управление на риска“, който е част от Института по Роботика при БАН. Регистрираната нова закономерност за генерация на микрочастици при високи едноосни деформации и приложението ѝ в изобретение, както и „Роботът за UV дезинфекция“ са включени в достиженията на БАН за 2020/2021 г. Регистрираната нова закономерност за генерация на микрочастици при високи едноосни деформации е отличена с награда от Общото събрание на БАН през месец май 2023 г. и е представена на международен форум в град Лече, Италия през месец септември 2023 г.

ЗА МЛАД МЕНИДЖЪР – на Костадин Недев

Костадин Недев е роден през 1992 г. По образование е военен летец-пилот, а по душа е социален предприемач. Има дългогодишен опит в компютърните науки и програмирането. Завършил е ППМГ „Васил Левски“, град Смолян, както и ВВВУ „Георги Бенковски“, град Долна Митрополия. Следва обучение в Полската Военновъздушна академия, а в периода 2017 - 2019 г. завършва курс по лидерство по програмата за лидери в авиацията „Сребърни криле“ на ВВС на САЩ в Авиобаза Кълъмбъс, Мисисипи. През 2021 г. се дипломира като магистър по специалност Хардуерни и софтуерни системи“ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Костадин Недев е носител на множество награди, свързани с образованието и технологиите, а именно: Най-добър разработчик на община Смолян - 2009 г.; Студент на годината - 2013 г.; Меча на Хан Кубрат на МО - 2013 г.; Награда на Декана на ПУ „П. Хилендарски“ - 2014 г.; Академична награда на община Долна Митрополия - 2016 г.; Академична награда за отличие от НВУ „В. Левски“ - 2016 г.; Награда „Монета на командира“ на ВВС на САЩ - 2018 г.; Международна награда за обучение на ВВС на САЩ - 2019 г.; Международна награда за лидерство на Фондация „Стробъл“ -

2020 г.; Награда „Джон Атанасов“ на Президента на Република България - 2022 г.; Награда „30 под 30“ на списание „Форбс“ - 2022 г.; Награда „Архитект на бъдещето“ на Фондация „Европа“ - 2023 г. Към настоящия момент, Костадин Недев е докторант в Института по Роботика към БАН. Има 7 публикации и натрупан доброволчески опит в Съюза на учените в България и Българския червен кръст.

Костадин Недев е основател на образователен стартап и платформа за технологично обучение „Млад изобретател“. Това е иновативна образователна платформа, която има за цел да подготви децата за професиите на бъдещето и да разкрие изобретателя във всяко дете. Костадин и екипа му са разработили собствен софтуерен кит, софтуер, с който може бързо и лесно да се програмира от абсолютно начинаещ и образователна методика, базирана на обучение на пилоти - изтребители. Те са убедени, че всяко дете има различен технологичен талант и са насочили всички усилия към намирането и развитието на този технологичен талант у всяко дете.

Мисията на „Млад изобретател“ е да превърне децата от консуматори на технологии в генератори. Платформата е насочена основно към ученици и студенти, но всеки с желание да създава е добре дошъл. Стремехът е освен знания в областта на инженерните науки и устойчивото развитие, да се изграждат най-вече нови умения у младите новатори и те да намират техническо решение на лични, социални и глобални проблеми. В „Млад изобретател“ се изучават инженерни технологии под формата на реални, физически проекти. В процеса на обучение се създават най-различни изобретения от коледни светлини до напълно функционални роботи. Проектите могат да бъдат лесно програмирани със средата за програмиране Ардуино.

През 2023 г., създадената от Костадин Недев платформа „Млад изобретател“ изгради успешни партньорства, както с държавни и местни организации /общини, университети и центрове по зависимости/, така и с бизнес гиганти, като Insight Group - част от Fortune 500. Към образователната методика на „Млад изобретател“ има засилен интерес в София, Пловдив, Стара Загора, Смолян, Самоков, Костенец, Панагюрище и др., като целта на екипът е постоянно да се увеличават локациите на взаимодействие в цялата страна. През 2023 г. е реализиран 380 % ръст на записаните изобретатели. През уроците на платформата са преминали 556 ученици. Дипломирани са 163 изобретатели. Раздадени са 67 стипендии за обучение и са обучени 28 учители и стажанти.

Костадин Недев е основен идеолог и създател на технологията зад платформата „Млад изобретател“. Като бизнес лидер, той е отговорен за създаване на култура в екипа, която приема образованието като обществено-значим проблем и кауза. Притежава отлична оперативна, техническа и екипна култура. Като военен летец - пилот, Костадин съумява да балансира работата си между двете сфери.

За Костадин Недев социалната отговорност на бизнеса не е отделен информационен повод и изява, а константна величина, изразяваща се в: креативност, за да се върне творчеството обратно; общност, за да се обединяват млади таланти; образование, за да се предават знания и умения; лидерство, за да се създават бъдещи лидери. Платформата „Млад изобретател“ има за цел да предостави образователно преживяване на световно ниво за всяко дете, независимо от социално-икономическия му статус.

Костадин Недев е типичен и успешен представител на най-младото стартап поколение, което ще доминира занапред. Специализираното жури присъди наградата „Еврика“ за най-добър млад мениджър на 2023 година на Костадин Недев за: ***успешно реализиране на бизнес проекта „Млад изобретател“ - проект със значим технологичен, социален, образователен и възпитателен ефект. Екипът на Костадин Недев е добър пример за визионерство и кауза, насочени към развитието на човешкия капитал в България.***

За отлично представяне в конкурса с почетен диплом се награждава:

- *Симона Стилиянова – съосновател и управляващ партньор на компанията „Основа“ и създател на Zero Waste Sofia – за постигнати резултати и отдаденост на кауза с голямо обществено значение - решаването на проблемите, свързани с прекомерната употреба на пластмаси. Симона Стилиянова е представител на нова вълна млади български предприемачи, които се опитват да отговарят на важни глобални предизвикателства.*

ЗА МЛАД ФЕРМЕР - на Даяна Димитрова

Даяна Димитрова е родена през 1991 г. в град Димитровград. Обучава се задочно в Аграрен университет - Пловдив, специалност „Растителна защита“. Има завършени курсове на обучение по „Общо животновъдство“, „Екология и опазване на околната среда“ и „Агроекология“, а така също притежава и сертификат за работа с препарати за растителна защита. През 2019 г. печели награда за пчелар на местно ниво от КРИБ - Хасково. През 2023 г. участва в Първия национален студентски конкурс „Фермерството и младите хора“, организиран от Български фермерски съюз, където печели първо място със своето есе.

Своята история като фермер, Даяна Димитрова започва през 2012 г., когато се регистрира като земеделски производител и успешно реализира проект по програма „Млад фермер“ за трайни насаждения и пчелни семейства. След това последователно печели и успешно финализира няколко проекта по пчеларската програма за оборудване. Заедно с родителите си успяват да достигнат до отглеждането на 150 пчелни семейства и 40 дка трайни насаждения в стопанството в село Бряст. В тези начални години на бизнеса, за Даяна няма нищо по-хубаво от работата ѝ, да бъде сред градините и пчелина си, да вдъхва мириса на прясно окосена трева, да види развитието на новия живот, който е създала и отгледала с двете си ръце и жуженето на пчелите.

През пролетта на 2018 г. Даяна Димитрова се запознава със своя съпруг и заедно започват нов етап в своето фермерско развитие. В началото отглеждат 200 дка земя, 20 броя овце и около 50 крави. Наемат земя под наем и и разполагайки с два Булгара ТК80, една малка балировачка, стара брана плуг и пръскачка, използвайки собствени средства, много труд и кредити, започват да сбъдват мечтите си. В момента стопанството в с. Ябълково, община Димитровград отглежда около 140 крави, юници и телета, 85 броя овце и 800 дка земя. Успяват да закупят около 40 дка собствена земя, а другата е под наем. Разполагат със собствен сграден фонд, фандрома, нов трактор, пръскачка, комбайн, култиватор. Успяват да изградят доилна зала и хранеща пътека. Работата във фермата е почти изцяло механизизирана. Във фермата в с. Ягодово заедно с Даяна работят нейният съпруг, брат му и техните родители. Културите, които отглеждат са ечемик, пшеница, царевица, царевица за силаж, слънчоглед и люцерна. Имат сключени договори с мандра за предаване на кравето и овчето мляко.

Въпреки трудните години, Даяна Димитрова обожава работата си, която я зарежда и придава смисъл на дните ѝ. Надява се и нейните деца да продължат тази дейност и занаят.

От миналата година Даяна Димитрова е управител и един от съдружниците в „СДМ АГРО“ ООД. Фирмата е насочена изцяло в зърнопроизводството и обработка земи, също на територията на село Ябълково.

Освен земеделски производител Даяна Димитрова е и читалищен деец и председател на читалището в село Бряст. За нея традициите, обичаите и ценностите са на пиедестал. Тя е чест гост в различни училища, където запознава децата с пчелите, техните продукти и колко са важни те за нашето съществуване. Много пъти е приемала деца да разгледат фермата, техниката, животните и начина им на живот. Даяна носи голяма енергия и заряд в себе си и ги раздава на всички около нея. Преди всичко иска да бъде добър човек и е сигурна, че никога няма да забрави откъде е тръгнала и колко усилие и е коствало всичко, което е постигнала дотук. Любимият ѝ цитат, който я описва напълно е: „Избери работата, която обичаш и тогава няма да бъдеш принуден да работиш и един ден през живота си“ - Конфуций.

**За допълнителна информация: (02) 9813799; 9815483; 9815181; office@evrika.org;
<http://www.evrika.org/>**